

Arvamuse avaldamine liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu osas

Lugupeetud Tiit Riisalo!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ning Eesti Logistika ja Ekspedeerimise Assotsiatsioon tänavad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi võimaluse eest avaldada arvamust liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu (edaspidi: Eelnõu) osas, millega Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium soovib võtta Eesti õigusesse üle EL direktiivi 2022/362, mis muuhulgas kohustab kehtestama erineva suurusega teekasutustasud heitega ja heiteta veoautodele. Oleme Eelnõuga tutvunud ja esitame oma seisukohad järgnevalt.

1. Toetame Eelnõu koostajate valitud lähenemist, et direktiivi 2022/362 ei võeta Eesti õigusesse üle maksimummääral. Näiteks peame mõistlikuks, et Eesti ei kasuta direktiivist tulenevat võimalust kehtestada teekasutustasu kõigile sõidukitele, sealhulgas näiteks ka bussidele ning sõiduautodele. Seega toetame lähenemist, et teekasutustasu tuleb jätkuvalt tasuda üksnes üle 3500-kilogrammiga täismassiga veoauto ja selle haagise eest.

2. Eelnõu § 1 punktide 2 kuni 11 kohaselt tõusevad teekasutustasud veoautodel, mille täismass koos haagisega ületab 3,5 tonni. Toetame põhimõtet, et teekasutustasu tuleb olulisel määral tõsta rohkem saastavasse EURO-heitgaasiklassi kuuluvate veoautode osas, et motiveerida senisest rohkem maanteetranspordi valdkonnas tegutsevaid ettevõtjaid investeerima vähem saastavatesse veoautodesse. Seega toetame igati Eelnõus sisalduvaid senisest kõrgemaid tasumäärasid veoautode osas, mis kuuluvad EURO-heitgaasiklassi 0-III. Me ei ole vastu ka sellele, kui tõsta EURO 0-III heitgaasiklassi kuuluvate veoautode teekasutustasu mõnevõrra rohkem kui on Eelnõus ette nähtud.

3. Samas peame oluliseks, et teekasutustasu ei tõuseks üldse või tõuseks Eelnõus sätestatust väiksemas mahus nende veoautode osas, mis kuuluvad vähem saastavasse EURO-heitgaasiklassi. Eelkõige palume kaaluda ettepanekut tõsta plaanitust väiksemas mahus nende veoautode teekasutustasu, mille heitgaasiklass on EURO VI või vähem saastavam. Kui Eelnõus vähendada EURO VI teekasutustasusid, siis võiks kaaluda

teekasutustasu veelgi suuremas mahus tõstmist veoautode osas, mis kuuluvad EURO-heitgaasiklassi 0-III. See aitaks leevendada teekasutustasu laekumise vähenemist, kui EURO VI klassi puhul tuleb tasu tõus väiksemas ulatuses kui Eelnõus hetkel kirjas.

Tasumäära vähendamine EURO VI osas võrreldes Eelnõus väljapakutuga on vajalik selleks, et suurendada ettevõtete motivatsiooni vahetada näiteks EURO 0-III klassi kuuluvad veoautod välja veoautodega, mis kuuluvad EURO VI heitgaasiklassi. Kui teekasutustasu määrade erinevus erinevate EURO-heitgaasiklasside osas ei ole piisavalt suur, siis see ei too kaasa soovitud muutust. Lisaks juhime tähelepanu sellele, et oleme saanud ettevõtetelt tagasisidet, et heitevabade veoautode kättesaadavus on hetkel väike ning nende hind sellest tulenevalt sedavõrd kõrge, et suuremal osal maanteetranspordi valdkonnas tegutsevatel ettevõtetel ei ole võimalik veel heitevabasid veoautosid kasutada. Seetõttu on hetkel kõige mõistlikumaks lahenduseks EURO VI heitgaasiklassi kuuluvate veoautode kasutuselevõtt ja seetõttu võiks ka nende veoautode osas tõsta teekasutustasu plaanitud väiksemas mahus.

4. Toetame põhimõtet, et Eesti kasutab direktiivist tulenevat võimalust ning kehtestab heiteta sõidukitele teekasutustasu alates 1. jaanuarist 2026. Samas näitab ettevõtetelt saadud tagasiside, et ettevõtted ei pea lähiaastatel realistlikuks võtta kasutusele heiteta veoautosid ning seetõttu ei ole selle erisuse kehtestamisel praktikas väga suurt kasu.

5. Seoses teekasutustasu määrade tõstmisega peame oluliseks, et toimuks ka tõhus järelevalve tasu maksmise üle. Oleme saanud juba täna ettevõtetelt tagasisidet, et järelevalve ei ole piisavalt tõhus ning seetõttu tegutseb turul ettevõtteid, kes ei maksa teekasutustasu vastavalt seaduses sätestatule ning saavad seeläbi konkurentsieelise. Tasumäärade tõstmisega võib suureneada ettevõtete motivatsioon teekasutustasu mitte maksta või maksta seaduses sätestatust väiksemas mahus. Seetõttu peame väga oluliseks, et järelevalveasutused jätkaksid ja võimalusel suurendaksid järelevalvet teekasutustasu maksmise osas pärast Eelnõu jõustumist. Pikemas perspektiivis näeme hädavajalikuna seda, et Eesti suudab järelevalvet teekasutustasu maksmise üle teostada automaatsete tehniliste lahenduste abil. Mõistame, et Eelnõu jõustumise ajaks ei ole võimalik automaatset järelevalvet sisse viia, kuid lähiajal tuleks selle protsessiga vähemalt alustada.

6. Toetame Eelnõu § 1 punktides 14-19 sätestatud rahaliste karistuste suurendamist teekasutustasu maksmisega seotud nõuete rikkumise eest. See on igati põhjendatud, arvestades, et Eelnõu tõstab ka teekasutustasu määrasid. Oleme seisukohal, et karistuste karmistamine vähendab ettevõtete motivatsiooni jätta teekasutustasu maksmata või maksta seaduses sätestatust väiksemas mahus. Me ei ole vastu ka sellele, kui tõsta rahatrahve Eelnõus sätestatust veelgi suuremas mahus.

Loodan, et peate võimalikuks meie seisukohti arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Herkki Kitsing, Eesti Logistika ja Ekspedeerimise Assotsiatsiooni juhataja

Marko Udras marko@koda.ee 6040070

Kaspar Keerup kaspar@koda.ee